

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет психології, соціальної роботи та спеціальної освіти
Кафедра психології особистості та соціальних практик

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Наталія ВІННІКОВА

серпень 2023 р.

ПРОГРАМА ПРАКТИКИ ДОСЛІДНИЦЬКА ПРАКТИКА

для аспірантів

спеціальності 053 Психологія

рівня вищої освіти третього (освітньо-наукового)

освітньо-наукової програми «Психологія»

Київ – 2023

Розробники:

Сергеєнкова О. П., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології особистості та соціальних практик;

Лозова О. М., доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології;

Столярчук О. А., доктор психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології особистості та соціальних практик.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні Вченої Ради Інституту людини

Протокол від 29 серпня 2022 р. № 8

Секретар [підпис] Тетяна ХОМИК

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик

Протокол від 24 серпня 2022 р. № 9

Завідувач кафедри [підпис] (Оксана СЕРГЕЄНKOBA)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-наукової програми (керівником групи забезпечення)

29.08. 2022р.

Гарант освітньо-наукової програми [підпис] Оксана СЕРГЕЄНKOBA

Робочу програму перевірено

« 30 ». 08 .20 22р.

Завідувач аспірантури, докторантури [підпис] Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

На 2023/2024 н.р. [підпис] (підпис) [підпис] (ПБ), « » 20 р., протокол №

На 20 /20 н.р. (підпис) (ПБ), « » 20 р., протокол №

На 20 /20 н.р. (підпис) (ПБ), « » 20 р., протокол №

На 20 /20 н.р. (підпис) (ПБ), « » 20 р., протокол №

1. Опис практики

Найменування показників	Характеристика практики за формами навчання	
	Денна	Заочна
Вид практики	обов'язкова	
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська	
Загальний обсяг кредитів/годин	6/180	
Рік навчання	3	
Семестр	6	6
Кількість змістових компонентів з розподілом	1	1
Обсяг кредитів	6	6
Обсяг годин	180	180
Тривалість у тижнях	4	4
Форма семестрового контролю	Залік	Залік

2. Бази науково-викладацької практики

Організатором практики аспіранта є випускова кафедра зі спеціальності (кафедра психології особистості та соціальних практик; кафедра практичної психології).

3. Мета та завдання дослідницької практики

Мета: розробка та виконання експериментальної частини наукового дослідження за затвердженою темою відповідно до сучасних вимог організації і змісту науково-дослідної роботи.

Завдання:

- оволодіти сучасною методологією наукового дослідження;
- закріпити міждисциплінарні знання, а також уміння й навички, здобуті у процесі вивчення дисциплін за освітньо-науковою програмою;
- оволодіти сучасними методами добору й реалізації діагностичного інструментарію відповідно до критеріального апарату дослідження;
- оволодіти уміннями кількісної і якісної обробки результатів експерименту;
- формувати вміння подавати експериментальні дані у межах наукових статей;
- сформувати уявлення про можливості сучасних інформаційних технологій у обробці експериментальних даних;
- сприяти активізації дослідницької діяльності аспірантів.

У результаті проходження дослідницької практики відповідно до освітньо-наукової програми «Психологія» формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
(ЗК)	ЗК2	Здатність до розуміння сучасної методології освіти; застосування методів наукового пізнання; проведення науково-дослідної діяльності; розробка й упровадження дослідницьких проектів; методологічно та технологічно грамотне здійснення наукового дослідження, інтерпретація його результатів; ефективне висвітлення, поширення знань щодо наукових досліджень та інновацій, використання положень нормативно-правової бази сфери вищої освіти та дотримання норм наукової етики під час дослідницької діяльності.
	ЗК4	Здатність до застосування знань з іноземної мови для забезпечення ефективної професійної комунікації, підготовки апікаційних форм іноземною мовою; застосування іноземної мови в самоосвітній діяльності.
	ЗК5	Здатність до реалізації професійної та науково-дослідної діяльності на основі знань про сучасні технології психологічних послуг.
(ФК)	ФК 1	Здатність до аналізу інформації з різних джерел, використання бібліотек (традиційних і електронних); професійне володіння основними методами, способами і засобами набуття, зберігання, обробки інформації; ефективне використання мультимедійних технологій, програмного забезпечення для виконання науково-дослідних завдань у сфері психології.
	ФК 8	Здатність до ефективного використання сучасних професійних стратегій у психологічній сфері, створення та просування психологічного продукту/послуги відповідно до сучасних вимог та специфіки запитів соціуму.
	ФК 10	Здатність до професійної адаптації на новітніх інформаційних платформах, реалізації психологічних вмінь та навичок для роботи в команді у контексті проектної діяльності.

4. Результати практики

У результаті проходження дослідницької практики аспіранти повинні *знати*:

- рівні методологічного аналізу;
- логіку розробки критеріального й діагностичного апарату дослідження;
- контингент сукупної вибірки;
- методи наукових і психологічних досліджень (теоретичні, емпіричні,

статистичні);

- логіку етапів експериментальної складової дисертаційного дослідження (констатувальний, формувальний та контрольний);

уміти:

- обґрунтувати та розробити критерії, показники й рівні сформованості досліджуваного феномену;
- відповідно до структури, критеріїв та показників досліджуваного феномену добрати діагностичний інструментарій визначення рівня його сформованості;
- володіти комплексом методів наукових і психологічних досліджень;
- описати сукупну вибірку;
- представити експериментальну базу дослідження;
- здійснити кількісний та якісний аналіз отриманих у процесі експериментальної роботи результатів.

Програмні результати

Код	Значення програмного результату
ПР 1	Здатність до критичного мислення, розуміння широкого кола філософсько-світоглядних питань, використання набутого особистісно-професійного досвіду для вирішення наукових та фахових завдань; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.
ПР 2	Здатність до застосування методів наукового пізнання, проведення науково-дослідної діяльності, розробки та впровадження дослідницьких проектів, здійснення наукового дослідження та інтерпретація його результатів, ефективного висвітлення, поширення знань щодо наукових досліджень.
ПР 3	Здатність до розуміння та використання положень нормативно-правової бази сфери вищої освіти, психологічної науки та дотримання норм наукової етики під час дослідницької діяльності.
ПР 4	Здатність до використання зарубіжного досвіду при реалізації завдань власного дослідження, використання іншомовних інформаційних ресурсів, які знаходяться у відкритому доступі наукометричних баз, самостійної підготовки наукових публікацій до зарубіжних видань та участь у міжнародних наукових проектах.
ПР 6	Здатність реалізовувати професійну та науково-дослідну діяльність на основі знань про сучасні технології психологічних послуг.
ПР 7	Здатність знаходити та аналізувати інформацію з різних джерел; здійснювати комунікаційну взаємодію за допомогою соціальних мереж; використовувати прийоми створення, збереження, накопичення та інтерпретації даних з використанням сучасних інформаційних та комунікаційних технологій; працювати з науковою інформацією зі спеціальних літературних джерел та мережі Інтернет.
ПР 9	Здатність виявляти та формувати нові ідеї та актуальні наукові проблеми, здійснювати проектування наукової роботи, визначити проблематику, гіпотезу, мету, завдання, об'єкт та предмет дослідження, скласти робочий план теоретичного та експериментального

	дослідження.
ПР 10	Здатність вибудувати алгоритм наукового дослідження у сфері психології, використовувати методологічні принципи наукового дослідження, організувати та проводити спостереження і експеримент, використовувати теоретичні та емпіричні методи наукового дослідження, визначати порядок проведення дослідження і його етапи.
ПР 11	Здатність до застосування методів математичної статистики для обробки і аналізу отриманих експериментальних даних та об'єктивної оцінки результатів дослідження.
ПР 15	Здатність до ефективного використання сучасних професійних стратегій у психологічній сфері, створення та просування психологічного продукту/послуги відповідно до сучасних вимог та специфіки запитів соціуму.
ПР 18	Здатність прогнозувати тенденції розвитку національного та світового інформаційного простору психологічної науки; ідентифікувати загрози та ризики у практичній сфері науки, розвивати міждисциплінарну позицію в психологічному світогляді.

5. Структура практики

№ п/п	Етапи проходження практики та види діяльності аспіранта	Розподіл годин між видами робіт
Етап I. Організаційний		
1	Установча конференція з метою ознайомлення з програмою дослідницької практики, завданнями, рекомендаціями та формами звітності	5
2	Обговорення та затвердження програми практики аспіранта з науковим керівником	5
Разом		10
Етап II. Підготовчий		
3	Уточнення критеріального апарату дослідження відповідно до змістової структури досліджуваного феномену	10
4	Уточнення діагностичного інструментарію дослідження	10
5	Доведення репрезентативності експериментальної вибірки	5
6	Обговорення з науковим керівником логіки емпіричного дослідження	5
Разом		30
Етап III. Власне дослідницький		
7	Проведення експериментальних зрізів	30
8	Застосування методів обробки результатів емпіричного дослідження, зокрема, методів математичної статистики	25
9	Якісний аналіз результатів емпіричного дослідження	25
10	Напрацювання висновків за результатами констатувального етапу дослідження	10

11	Підготовка наукової статті з урахуванням результатів дослідницької практики	30
12	Розроблення формульованої складової експериментального дослідження	25
Разом		145
Етап IV. Підсумковий		
13	Обговорення результатів практики з науковим керівником	5
14	Презентація результатів практики на засіданні кафедри	5
15	Підготовка та подання звіту про проходження практики	5
Разом		15
Усього		180

6. Зміст практики

6.1. Особливості організації та проведення практики

Дослідницька практика здобувачів третього освітньо-наукового рівня вищої освіти орієнтована на виконання експериментальної складової наукового дослідження за обраною проблемою відповідно до сучасних вимог організації та змісту науково-дослідної роботи.

Організатором практики аспіранта є випускова кафедра зі спеціальності (кафедра психології особистості та соціальних практик / кафедра практичної психології).

6.2. Завдання для самостійної роботи та перелік індивідуальних завдань для аспірантів.

1. Уточнення критеріального апарату та логіки емпіричного дослідження відповідно до змістової структури досліджуваного феномену.
2. Укладання програми емпіричного дослідження з добром діагностичного інструментарію та алгоритмом його використання.
3. Підбір експериментальної вибірки та обґрунтування її репрезентативності.
4. Проведення експериментальних зрізів.
5. Застосування методів обробки даних емпіричного дослідження, в тому числі, методів математичної статистики.
6. Здійснення якісного аналізу результатів емпіричного дослідження.
7. Напрацювання висновків за результатами констатувального етапу дослідження.
8. Підготовка до публікації наукової статті за результатами реалізації емпіричного дослідження.
9. Розроблення формульованої складової експериментального дослідження.

Обов'язковою умовою зарахування результатів практики є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

6.3. Обов'язки аспірантів під час проходження практики:

- під час установчої конференції (до початку практики) ознайомитись із наказом про проведення практики;
- своєчасно прибути на установчу та звітну конференції;

- одержати від керівника Програму практики та консультацію щодо форм звітності й оформлення необхідних документів;
- у повному обсязі виконувати всі завдання, передбачені Програмою практики;
- нести відповідальність за виконану роботу;
- своєчасно оформити звітну документацію;
- захистити звіт про проходження практики.

6.4. Обов'язки керівника практики від Університету та від бази практики:

- ознайомити аспірантів з Програмою практики, її метою, завданнями, критеріями оцінювання результатів, вимогами до звіту про практику;
- здійснювати контроль за своєчасним прибуттям аспірантів для проходження практики, за виконанням ними програми практики;
- надавати методичну допомогу під час виконання завдань практики;
- брати участь в настановчих і звітних конференціях; оцінювати результати проходження практики.

7. Контроль досягнень аспіранта

Основними звітними документами проходження дослідницької практики аспірантів є презентація наукового доробку на засіданні кафедри психології особистості та соціальних практик /кафедри практичної психології, а також письмовий звіт з переліком видів діяльності та аналізом результатів виконаної роботи (див. додаток А).

7.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів

Денна та заочна форма

Вид діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Кількість балів
Подання критеріального апарату роботи відповідно до змістової структури досліджуваного феномену	10	1	10
Представлення діагностичного інструментарію дослідження	10	1	10
Представлення експериментальної вибірки дослідження	10	1	10
Проведення діагностичних зрізів відповідно до програми експерименту й опрацювання отриманих результатів	20	1	20
Репрезентація кількісного та якісного аналізу результатів експерименту	10	1	10
Підготовка звіту, формулювання висновків і	10	1	10

рекомендацій за темою дослідження			
Підготовка наукової статті за результатами експериментальної роботи	20	1	20
Імплементация результатів практики в дисертаційне дослідження	10	1	10
Максимальна кількість балів за практику	100		
Розрахунок коефіцієнта: $100/100=1$			

7.2. Форми контролю

Семестровий контроль здійснюється у формі заліку.

Звіт підписується і затверджується керівником практики (науковим керівником) та подається у термін, встановлений кафедрою психології особистості та соціальних практик / кафедрою практичної психології.

7.3. Критерії оцінювання

Підсумки практики підводяться на засіданні психології особистості та соціальних практик / кафедри практичної психології, яке передуює даті закінчення дослідницької практики.

Критерії оцінювання:

- успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики;
- власна активність, ініціативність аспіранта у процесі виконання завдань практики;
- якість, теоретична грамотність і практична цінність реалізації емпіричного дослідження;
- ґрунтовність презентації власного наукового доробку у статті;
- повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики.

Оцінка процесу проходження практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає кафедра психології особистості та соціальних практик / кафедра практичної психології на основі виступу аспіранта та поданих звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

7.4. Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань/умінь/навичок в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань/умінь/навичок з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань/умінь/навичок із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань/умінь/навичок
FX, F	1-59 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням – досить низький рівень знань/умінь/навичок, що вимагає повторного проходження

